

# Algunes reflexions sobre la immigració estrangera a Espanya

Suplement del Quadern núm. 148 de CiJ - (n. 184) - Juny, 2007  
R. de Llúria, 13, 08010 Barcelona - tel. 93 317 23 38, fax 93 317 10 94  
info@fespinal.com - www.fespinal.com

---

## Introducció

Abans de començar les reflexions més rellevants, convé obrir simplement els ulls, amb una mica de curiositat, a tot allò que ens mostra la realitat més immediata. Passejar per les nostres ciutats, o anar amb metro simplement observant les persones, pot ser una font de dades que després caldrà analitzar. De les observacions que fem, haurem de dir que, efectivament, ens trobem davant un canvi profund de la societat en què vivim. Ja no es tracta d'una societat relativament homogènia i en la qual ja sabem les 'regles de joc' més immediates, sinó davant una realitat nova, que caldrà construir entre tots.

Per això, *Cristianisme i Justícia y Migra Studium* hem fet una reflexió conjunta sobre la immigració al nostre país. En aquesta reflexió volem assenyalar els reptes i les grans oportunitats que ens ofereix aquesta nova realitat social. Les darreres eleccions municipals han situat la immigració com un dels principals debats polítics. Els programes i discursos d'alguns partits polítics han tingut enfocaments preocupants. És clar que, si no fem bé els deures, els riscos de desintegració, d'aïllament i de rebuig, són reals. El que voldríem, doncs, és oferir una reflexió que ens ajudi a ser lúcids i creatius per tal de construir una societat cohesionada, que sigui acollidora i llar per a tots els ciutadans.

---

## 1. Part de la nostra realitat

1. La immigració és part constitutiva de la nostra societat. La majoria dels immigrants arribats els últims anys són aquí per quedar-s'hi. La qüestió és quant tardarem a comprendre aquest nou fenomen, a adaptar-nos a un canvi social que ja s'ha produït. No es tracta d'una qüestió marginal o complementària. No és raonable considerar la població del nostre país i oblidar-se del fet que un gruix significatiu de ciutadans d'ella procedeix d'altres països. Per això tota la societat, inclosa l'Administració, ha d'actuar tenint en compte aquesta constatació.

2. Els immigrants omplen un seriós buit demogràfic de la nostra societat, derivat de la caiguda de la natalitat des de 1975. El 2011 hi haurà a Espanya uns tres milions menys de joves de nacionalitat espanyola (15-29 anys) dels que hi havia el 1991, sense comptar amb els estrangers nacionalitzats. Hi haurà, per tant, en edat d'incorporar-se al mercat de treball, molta menys població autòctona que la que hi havia vint anys abans. L'augment significatiu de la incorporació de la dona al treball podrà compensar en alguna mesura aquest buit, però sense l'aportació de població estrangera, l'economia espanyola resultaria seriosament afectada. La immigració és necessària. L'efecte "crida" no es produeix, principalment, per les regularitzacions, sinó per la demanda real de mà d'obra.

3. La immigració ha portat considerables beneficis econòmics i socials: creixement del producte interior brut, ingressos superiors per a la Seguretat Social, millors perspectives per al futur finançament de les pensions i ingressos superiors fiscals per a l'Estat.

Aquesta visió positiva de l'impacte econòmic de la immigració és compartida

per una àmplia majoria dels experts, sense que això impliqui negar que també comporta algunes dificultats.

4. Els immigrants accepten sovint condicions de treball inhumanes i mal retribuïdes que la majoria dels autòctons no accepten, i que són útils per als objectius del neo-liberalisme econòmic. La difícil situació per la que passen molts immigrants estrangers és, doncs, la conseqüència d'un sistema econòmic que pot arribar a ser particularment cruel.

5. No és just dir que tots els immigrants vénen només atrets per les nostres "llums de la ciutat": les famílies (sobretot subsaharianes) que es desprenen dels seus fills i els embarquen en una aventura arriscada, ho fan pel fet d'experimentar la impossibilitat de viure una vida mínimament digna.

## 2. Construir una societat millor

L'arribada significativa de persones immigrades al nostre país posa en evidència el dèficit del nostre estat del benestar. Alguns dels principals problemes amb que es troba la societat espanyola avui, ja hi eren abans de l'arribada de població immigrant: l'alta taxa d'economia submergida, el problema de l'habitatge, la precarietat laboral, el dèficit de places subvencionades d'educació pre-infantil... Sense negar la importància dels factors culturals, el repte de la cohesió social es juga en una major inversió en polítiques socials i, entre d'altres, en els següents punts que assenyalarem tot seguit.

1. Existeix avui una imatge esbiaixada de la immigració.

En pocs anys, han arribat molts immigrants al nostre país. Hi ha, doncs, molta població en les fases inicials de la immi-

gració, les més difícils. Es tendeix a extrapol·lar cap al futur aquesta situació i pensar que les coses seran sempre així. Però, si es fan les coses bé, ha de ser possible una societat cohesionada, amb relacions interculturals fluides. Les reaccions xenòfobes i racistes no fan més que posar-nos en evidència, contradient el millor de la nostra cultura.

**2.** Per construir una societat cohesionada és imprescindible que els ciutadans comprenguin adequadament el fet de la immigració. L'experiència demostra que la comprensió del fenomen resulta determinant per tenir èxit o bé fracassar en la construcció de la societat que volem. La manera com la societat autòctona aculli els nousvinguts és, com a mínim, un element tan decisiu com el mateix perfil dels immigrants.

**3.** Els immigrants han de poder promocionar socialment. Si no és així, a llarg termini es crearà una societat conflictiva, com s'ha pogut comprovar recentment en alguns llocs de França. Per a això és fonamental que hi hagi una autèntica igualtat d'oportunitats. No hi ha dubte que tot allò que succeeixi amb els fills i néts dels immigrants actuals serà determinant de l'èxit o el fracàs de la societat que estem construint.

**4.** S'han de crear canals eficaços per entrar legalment a Espanya. Sens dubte, ha d'existir algun tipus de control dels fluxos migratoris. Però, si de fet no s'obren suficients vies per entrar legalment, els immigrants arribaran per qualsevol mitjà que estigui al seu abast mentre continuï havent-hi aquí demanda de treball i als seus països d'origen, no.

**5.** Espanya necessita un pacte estatal sobre la immigració. Un pacte que exigeix dialogar entre totes les forces de l'arc

parlamentari. Ens cal un pacte d'Estat que reconegui els drets humans dels immigrants i els seus deures, i que no depengui, en l'essencial, del partit que es trobi en el govern.

### **3. Construir una societat cohesionada**

Construir una societat cohesionada suposa comprendre la realitat de les migracions com un procés dinàmic, que evoluciona al llarg del temps i de les generacions. Es tracta d'una evolució de les actituds, dels comportaments i de les identitats mateixes. Per tant, no es pot demanar un mateix grau d'integració a la persona que es troba en un primer estadi de migració, que als seus fills o filles nascuts aquí, quan arribin a la majoria d'edat.

És cert també que treballar per una societat cohesionada suposa un esforç tant per la població acabada d'arribar com per la receptora. Això suposarà la conversió d'actituds personals i grupals. S'hauran d'establir alguns valors i pautes de comportament bàsics consensuats, per uns i altres. Voldríem proposar-ne aquí alguns.

#### *A. Què hauria d'oferir la població immigrada*

**1.** L'acceptació d'aquells valors fonamentals de la societat occidental que, *almenys aquí*, tenen ple sentit humanitzador. Així, per exemple, els valors democràtics, la llibertat religiosa, la igualtat entre homes i dones, constitueixen valors socials irrenunciables. Qui no estigui disposat a acceptar aquest tipus de valors, difícilment podrà trobar un lloc en aquesta societat.

**2.** En el cas dels creients d'una religió no cristiana, la vivència de la seva fe com a religió en convivència amb altres, i no

com la religió oficial —o gairebé única— com passa en altres països.

**3.** La implicació en espais de participació ciutadana i convivència que permetin estrènyer llaços i coneixement amb els ciutadans autòctons.

**4.** L'obertura a un coneixement i estimació per les tradicions culturals locals. Un dels indicadors d'una societat integrada és que s'ofereixi als immigrants alguna forma de participació en les celebracions tradicionals que constitueixen l'ànima d'un país determinat. La població immigrada ha de poder també no només aportar el seu "accent" a aquestes celebracions, sinó aportar les seves pròpies formes celebratives al patrimoni cultural del país d'acollida.

#### *B. Què hauria d'ofedir la població autòctona*

**1.** Els mitjans perquè les persones immigrades puguin conviure junts amb els altres ciutadans, sense que es vegin obligats a formar guetos perquè no se'ls acull en cap altre lloc.

**2.** Acollir i deixar-nos transformar per les crítiques als pseudo-valors d'Occident.

**3.** El reconeixement del dret a participar en les eleccions locals, com a instrument necessari per promoure la seva participació en la construcció de la societat i ser tinguts en compte per la classe política.

**4.** L'accés als centres educatius en condicions d'igualtat. Els fills i filles de

les famílies immigrades haurien de tenir accés als centres educatius concertats i promoure pactes amb les autoritats pertinents que ho possibilitin, modificant, si és necessari, la normativa que relaciona lloc de residència i d'ensenyament.

**5.** El respecte i coneixement dels valors i elements fonamentals de la seva cultura i religió, facilitant aquelles estructures educatives que apostin per l'interculturalitat i per espais de participació i relació en condicions d'igualtat. Facilitar el dret a exercir les seves pràctiques religioses en espais dignes.

\* \* \*

Construir una societat millor aquí, és només una part de la solució. S'ha de crear un ordre econòmic internacional que no generi pobresa en bona part del món i que estableixi unes relacions econòmiques que els ajudin a superar-la. Això implica invertir en el Sud, especialment a Àfrica, per crear mitjans de vida allà, no un màxim benefici aquí. Invertir, consegüentment, en condicions diferents de les que solen imposar les multinacionals. Invertir respectant el medi ambient, les lleis fiscals i polítiques, i garantint unes condicions de treball dignes i humanes.

Cristianisme i Justícia i Migra Studium

